МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

iVE of NAES of Ukraine

ІНСТИТУТ педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

Akademia Nauk Stosowanych Stefana Batorego

POLITECHNIKA LUBELSKA

AKADEMIA ŚLĄSKA ACADEMY OF SILESIA

BUEM

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

PROFESIONAL DEVELOPMENT OF PERSONALITY: PROBLEMS AND PERSPECTIVES

Матеріали доповідей
XIII міжнародної науково-практичної конференції
(в двох частинах)

ЧАСТИНА ІІ

06-07 листопада 2025

Хмельницький

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України
Хмельницький національний університет
Інститут професійної освіти НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
Наукове педагогічне товариство «Польща-Україна»
Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Республіка Польща)
Академія прикладних наук Стефана Баторія (Республіка Польща)
Люблінська політехніка (Республіка Польща)
Сілезька академія (Республіка Польща)
Братиславський університет економіки і менеджменту (Словацька Республіка)

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

PROFESIONAL DEVELOPMENT OF PERSONALITY: PROBLEMS AND PERSPECTIVES

Матеріали доповідей
XIII міжнародної науково-практичної конференції
(в двох частинах)

Частина II

06-07 листопада 2025 р.

Хмельницький

УДК 378.14:159.923
П84

Рекомендовано до друку рішенням науково-технічної ради
Хмельницького національного університету,
протокол № 10 від 24.10.2025

Представлено матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Висвітлено теоретико-методологічні засади і особливості професійного становлення та розвитку особистості; кар'єрного розвитку та підприємницької активності в умовах воєнного стану і повоєнної відбудови України; теоретичні й методичні основи підготовки вчителя трудового навчання і технологій, педагога професійного навчання, андрагога, інших фахівців сфери професійної освіти; напрями модернізації професійної освіти в контексті викликів індустрії та суспільства 5.0; проблеми і перспективи реалізації концепції Нової української школи; цифровізацію освітнього процесу та розвиток педагогічної і мистецької освіти в умовах цифрового суспільства; вітчизняний і зарубіжний досвід забезпечення якості професійної та вищої освіти; професійну освіту і навчання різних категорій дорослого населення в контексті неформальної освіти та сучасного ринку праці.

Матеріали подані мовою оригіналу в авторській редакції. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновків відповідають автори.

***Редакційна колегія*:**

Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України (академік);
Радкевич В. О., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України (академік);
Базиль Л. О., д-р пед. наук, доц.; ***Матюх С. А.***, канд. екон. наук, доц.;
Андрощук І. В., д-р. пед. наук, проф.; ***Андрощук І. П.***, д-р. пед. наук, проф.;
Самборська О. В. канд. пед. наук, доц.; ***Герніченко І. І.***, канд. пед. наук, доц.

Відповідальний за випуск:
Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України

П84

Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи = Profesional Development of Personality: Problems and Perspectives : матеріали доп. XIII міжнар. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 06–07 листоп. 2025 р.: у 2 ч. / М-во освіти і науки України [та ін.]; / ред. кол.: Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, І. В. Андрощук [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2025.

Ч. 1. – 2025. – 318 с. – Текст укр., англ., пол. – Бібліогр. в кінці ст.
Ч. 2. – 2025. – 210 с. – Текст укр., англ., пол. – Бібліогр. в кінці ст.
ISBN 978-966-330-455-7

Адресовано науковцям, науково-педагогічним і педагогічним працівникам закладів загальної середньої, професійної(професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, інститутів післядипломної педагогічної освіти, аспірантам і здобувачам вищої освіти, які досліджують проблеми професійного становлення особистості.

УДК 378.14:159.923

© Автори статей, 2025
ISBN 978-966-330-455-7
© Хмельницький національний університет, 2025

ЗМІСТ

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ І ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.

Алфімов Іван, Рябець Сергій
Метод поетапного ускладнення завдань з використанням сапр на уроках технології 11

Андрощук Ігор
Декоративно-прикладне мистецтво як засіб формування особистості майбутнього педагога в контексті сучасних викликів 12

Андрощук Ірина
Педагогічний потенціал неформального освітнього простору в умовах сучасних соціокультурних викликів 14

Антоник Євген
Структурні компоненти інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх бакалаврів з економіки 16

Барабаш Орест
Формування цифрової компетентності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки 17

Білоножко Наталія
Критерії, показники і рівні сформованості емоційного інтелекту майбутнього офіцера у вищому військовому закладі освіти 18

Близнюк Микола, Герасимчук Віктор
Формування професійних компетентностей магістрів у процесі вивчення комп'ютерно-орієнтованих дисциплін 19

Бондар Дарина
Методика організації дистанційного навчання на уроках технологій 21

Борисенко Надія
Підготовка майбутніх учителів технологій до навчання здобувачів освіти сучасним технікам декоративно-ужиткового мистецтва 22

Будулуца Ірина
Професійна компетентність викладача загальноосвітніх дисциплін закладу професійної освіти: сутність поняття 23

Вавренюк Юлія
Особливості використання цифрових інструментів і онлайн-сервісів на уроках технологій 25

Вакуленко Олександр, Гриценко Лариса
Інноваційні підходи до організації художньо-графічної діяльності здобувачів освіти як чинник професійного розвитку майбутнього педагога 26

Васенко Василь
Синергія накопиченого досвіду співпраці та сучасних інновацій у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя технологій в умовах освітнього кластера 28

Волч Любомир
Особливості підготовки магістрів професійної освіти в умовах цифровізації 29

Горбатюк Роман, Волкова Наталія
Професійний розвиток майбутніх фахівців в умовах війни 30

Гриценко Лариса
Мотиваційна роль викладача в формуванні професійних цінностей майбутнього педагога професійного навчання 32

Гриценко Лариса, Булах Олександр
Педагогіка добра як основа формування особистості вчителя технологій:
рефлексія за ідеями Івана Зязюна 34

Грошовенко Ольга
Професійний розвиток майбутнього вчителя початкової школи в умовах неформальної освіти 35

Дебре Олексій
Підготовка вчителів технологій до використання адитивних програмних засобів 37

Дубова Наталія
Формування готовності майбутніх педагогів професійного навчання харчової галузі
до викладання технічних дисциплін в умовах цифрової трансформації суспільства 39

Зелінський Тадей
Дидактичні засади викладання комп'ютерної графіки в університетах 40

Іванчук Анатолій
Наративи з технічних знань для майбутніх учителів технологій 41

Керебко Михайло
Ігрові технології як засіб активізації освітнього процесу підготовки фахівців
автотранспортного профілю 43

Кирилюк Дмитро
Підготовка педагогів професійного навчання до роботи з майбутніми технологіями:
електротранспорт, автоматизація, екостандарти 44

Коберник Олександр
Формування свободи професійної діяльності у майбутніх педагогів 45

Кобися Алла
Сучасне програмне забезпечення для підготовки
майбутніх педагогів професійного навчання до управління освітніми проєктами 47

Кобися Володимир
Використання GOOGLE TASKSBOARD
у навчанні майбутніх педагогів управлінню проєктами і задачами 49

Кобися Ігор
Формування компетентностей з організації та керування проєктною діяльністю 50

Ковальчук Галина
Зміст і структура формування дизайнерської культури в учнів на заняттях з технологій 52

Коробань Оксана
Підготовка педагогів комп'ютерних технологій
в умовах цифрових трансформацій та сучасних викликів 53

Коротич Анатолій
Особливості організації експериментального дослідження підготовки
майбутніх педагогів професійного навчання до інноваційної діяльності 55

Красильникова Ганна, Кочаток Наталія
Підготовка педагогів професійного навчання
до консультативної підтримки студентів закладів професійної освіти 56

Кривонос Олександр, Колесник Олексій
Формування цифрової грамотності та креативності майбутніх учителів інформатики 57

Колодяжний Андрій, Кудря Оксана
Професійна підготовка майбутніх учителів технологій:
педагогічні умови розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності 58

Лелявина Ірина
Застосування інформаційних технологій на уроках природничих наук 60

Етап 3. Поглиблене вивчення учнями світу професій на пропедевтичному рівні. Це іще не вибір професії, не профорієнтація, а тільки пропедевтична профінформація для ознайомлення із класифікаціями професій для формування тезауруса з основ дизайну.

Етап 4 включає в себе виконання дизайн-завдань та різних тематичних вправ, художнього проєктування, творчих проєктів.

Отже, як бачимо для ефективного формування дизайнерської культури в учнів на заняттях з технологій доцільним є вивчення відповідного тезаурусу з основ дизайну, що у майбутньому дозволить учням орієнтуватися в різних видах навчально-пізнавальної діяльності. Виявити рівень сформованості дизайнерської культури учнів можна насамперед, спираючись на критеріальну базу.

Як відомо, критерій є ознакою, на основі якої здійснюється оцінка або класифікація чого-небудь. Розробка і практичне застосування критеріїв – одна з важливих наукових проблем. «Для кожної науки досить важливим є питання про критерії, якими можна керуватися при оцінці педагогічних процесів і явищ. Тільки при наявності таких критеріїв можна зробити висновок про бажані, найкращі результати педагогічного впливу» [2, с. 25].

Виділяємо такі критерії для оцінки її сформованості: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-технологічний, рефлексивний. Кожний критерій виражає вищий рівень розвитку явища та є ідеальним зразком для порівняння з реальними явищами. За його допомогою можна встановити ступінь відповідності наявного рівня сформованості дизайнерської культури [4, с. 93]. За допомогою мотиваційно-ціннісного критерію можна оцінити сформованість мотивів вивчення дизайну, мотиви дизайнерської діяльності та сформовані при цьому цінності поведінки. Когнітивно-технологічний критерій дозволяє оцінити сформованість дизайнерських знань. Рефлексивний критерій розкриває вміння оцінювати і аналізувати власну діяльність, дає можливість коригувати власні недоліки; прагнення до дизайн-розвитку; здатність до саморегуляції, самовдосконалення, саморозвитку.

Таким чином, дизайнерська культура є складним динамічним утворенням, формування якої розпочинається у процесі технологічної підготови і триває впродовж усієї дизайнерської діяльності.

Література

1. Вітчинкіна К. О. (2009). Обґрунтування дизайну як творчої проектно-художньої діяльності. *Вісник ХДАДМ*, (8), 23–27.

2. Ганоцька О. В. (2010). Сучасні уяви про розвиток креативності в процесі навчання. *Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи* 222–224.

3. Дубова Н. В, Харитонова, В. В. (2016). Дизайнерська діяльність як засіб розвитку творчого потенціалу учнів на уроках технології. *Освіта та педагогічна наука*, (2), 59–65.

4. Проект концепції Stem-освіти в Україні https://surli.cc/wrbimy .

КОРОБАНЬ ОКСАНА
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини (м. Умань)

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

У сучасному світі, коли технології розвиваються з неймовірною швидкістю, підготовка педагогів комп'ютерних технологій стає одним із ключових аспектів для забезпечення ефективної освіти. Цифрові трансформації, інновації в методах навчання, нові вимоги до компетентності викладачів – все це створює як нові можливості, так і нові виклики для педагогічної освіти. В умовах швидких змін особливу увагу потрібно приділяти не лише вдосконаленню технічних знань, але й розумінню соціокультурних, економічних і психологічних аспектів, які впливають на процес навчання.

Комп'ютерні технології стали невід'ємною частиною нашого життя і освіти. Від інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) залежить ефективність навчання в будь-якій галузі. Педагоги комп'ютерних дисциплін повинні володіти не лише глибокими знаннями в області ІТ, але й здатністю впроваджувати новітні інструменти для навчання учнів. Тому підготовка педагогів в галузі комп'ютерних технологій має стати багатоетапним процесом, що включає не тільки освоєння технологій, але й здатність адаптувати їх до умов сучасної освіти.

Одним із найбільших викликів сьогодення є глобальна цифрова трансформація, яка охоплює всі сфери суспільства, в тому числі й освіту. Перехід на онлайн-формати, розвиток дистанційного та змішаного навчання, інновації у використанні цифрових платформ – це лише частина нових реалій, з якими зіштовхуються як педагоги, так і студенти.

Для педагогів комп'ютерних технологій цифрова трансформація не просто означає використання нових програмних засобів або оновлення обладнання. Вона передбачає переосмислення ролі викладача в навчальному процесі. Викладач комп'ютерних дисциплін повинен не тільки навчитись працювати з новими технологіями, але й стати провідником у світі цифрових можливостей для своїх учнів.

Умови цифрових трансформацій вимагають від педагогів високої гнучкості та здатності до швидкої адаптації. Підготовка педагогів має охоплювати широкий спектр компетентностей, серед яких:

– *Технічні компетентності.* Це базові знання в галузі комп'ютерних наук, таких як програмування, бази даних, кібербезпека, розробка програмного забезпечення. Однак лише технічних навичок недостатньо для ефективного навчання у цифровому середовищі.

– *Методичні компетентності.* Викладачі повинні вміти інтегрувати нові технології у навчальний процес. Вони повинні бути здатними проектувати заняття, які враховують індивідуальні особливості учнів, використовувати інтерактивні ресурси, розвивати критичне мислення через технології.

– *Педагогічні компетентності.* Вміння мотивувати студентів до вивчення складних технічних дисциплін є не менш важливим. Педагоги мають стимулювати творчість, аналітичне мислення і забезпечувати особистісний підхід до кожного учня.

– *Інформаційно-методичні компетентності*. Вміння працювати з великими обсягами даних, аналізувати освітні платформи, вибирати відповідні ресурси та програмне забезпечення для навчання – є необхідною складовою для кожного викладача комп'ютерних дисциплін.

Цифрові технології змінюють не лише саму освіту, але й взаємодію між викладачами та учнями. З'являються нові виклики в плані психологічної готовності педагогів до використання цифрових інструментів. Часто виникають бар'єри, пов'язані зі страхом перед технологіями або недостатньою впевненістю у власних силах.

Педагоги повинні вміти створювати безпечне та комфортне цифрове середовище, яке дозволить учням без страху працювати з новими технологіями, знижуючи їх стрес чи тривогу від використання складних інструментів.

Не можна забувати про соціально-економічні чинники, які серйозно впливають на підготовку педагогів комп'ютерних технологій в умовах війни в Україні. Військовий конфлікт значно поглибив нерівність у доступі до сучасних технологій та освітніх ресурсів, що створює великі труднощі для педагогів, особливо в регіонах, які постраждали від бойових дій. Руйнування інфраструктури, обмеження доступу до інтернету та дефіцит технічного обладнання стають перешкодою для якісної підготовки педагогів, які повинні навчати студентів в умовах нестабільності. Важливо розробляти програми підтримки, які зможуть забезпечити рівний доступ до навчальних матеріалів, технічних ресурсів та можливостей для розвитку педагогічних навичок, зокрема для тих, хто перебуває в постраждалих районах або в умовах тимчасової окупації. Такі ініціативи допоможуть забезпечити хоча б мінімальний рівень освітніх послуг і підтримати педагогів у їхній професійній діяльності в умовах війни.

Підготовка педагогів комп'ютерних технологій повинна бути постійним процесом. Курс навчання, який є актуальним сьогодні, може стати застарілим вже через кілька років. Тому важливо розвивати системи безперервного професійного розвитку, впроваджувати курси підвищення кваліфікації, використовувати міжнародний досвід для вдосконалення освітніх стандартів. Особливо важливим є розвиток критичного мислення в педагогів, які мають формувати не лише технічні навички у студентів, але й здатність приймати рішення, аналізувати інформацію та розуміти етичні аспекти використання цифрових технологій.

Отже, підготовка педагогів комп'ютерних технологій в умовах цифрових трансформацій і сучасних викликів – це не просто освоєння нових інструментів. Це процес формування сучасного, висококваліфікованого фахівця, який має здатність адаптуватися до змінюваного середовища та застосовувати новітні технології для досягнення навчальних цілей. Оскільки майбутнє освіти безпосередньо залежить від розвитку ІТ-сфери, роль педагогів в цьому процесі є надзвичайно важливою. Тому їхня підготовка повинна бути на передовій розвитку не лише науки, але й суспільства в цілому.

Література

1. Антонова О., Фамілярська Л. Використання цифрових технологій в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. – 2019. С. 10–22. Режим доступу: https://surl.li/fjqpvp

2. Дубасенюк О., Вознюк О. (2022). Сучасні тенденції впровадження інформаційних технологій у процес підготовки майбутніх педагогів: досвід та перспективи. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, С. 20–30. Режим доступу: https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-65-20-30

3. Яворська Ю. Л. (2024). Вплив сучасних викликів на мотивацію здобувачів вищої освіти в Україні. *Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері.* С. 172–175. Режим доступу: https://surl.li/xwmjaf